

Σχέσεις μεταξύ Αγ. Όρους και Θράκης: Από το 14ο έως το 19ο αιώνα

/ [Πεμπτουσία](#)

Ο όσιος Μάξιμος ο Καυσοκαλύβης († 1365) δεκαεπτά ετών από τη μικρασιατική Λάμψακο έρχεται στο όρος του Γάνου και κείρεται μοναχός από τον λίαν ενάρετο Γέροντα Μάρκο, που η αρετή του, κατά τον Συναξαριστή, ήταν γνωστή σε όλη τη Θράκη και τη Μακεδονία. Από εκεί ο θείος Μάξιμος πηγαίνει στο Παπίκιον όρος, όπου κατά τον πόθο του συναντά ασκητές που αγάπησαν θερμά και με ζήλο την αρετή και την τελειότητα. Στη συνέχεια επισκέπτεται τα ιερά προσκυνήματα της Κωνσταντινουπόλεως και συνδέεται στενά με τον άγιο Πατριάρχη Αθανάσιο, που αναφέραμε παραπάνω. Στο Άγιον Όρος που καταλήγει ζει ζωή υπερθαύμαστη και ισάγγελη[17].

Ο ἅγιος Φιλόθεος ὁ Κόκκινος († 1379) δέχθηκε καλή μόρφωση στη γενέτειρά του Θεσσαλονίκη και νέος πήγε στον ιερό Ἄθωνα «τον χρυσούν ὄντως και φίλτατον, και πρόξενον των καλῶν εις ὅλους τους εις αὐτόν οικήσαντας και οικούντας, την πατρίδα των μοναζόντων», κατά τον ανώνυμο βιογράφο του. Εκεί κατέληξε να γίνει ηγούμενος της Μ. Λαύρας, ἀπ' ὅπου προχειρίσθηκε μητροπολίτης της πρωτόθρονης Ηράκλειας. Στις ησυχαστικές ἐριδες κατά των αιρετικών ιδεῶν του Καλαβρού Βαρλαάμ και των ἀκολουθῶν του στάθηκε στο πλευρό του ἁγίου Γρηγορίου του Παλαμά.

Ο Ιωάννης Κατακουζηνός ἀνηγορεύθη αυτοκράτωρ ἐνῶ ἦταν στο Διδυμότειχο. Ἀργότερα θέλησε να μεταβεί στην Ηράκλεια και να καρεῖ μοναχός ἀπό τον παλιό ηγούμενο της Μ. Λαύρας τον ἅγιο Φιλόθεο, ἀλλά τελικά ὁ αυτοκράτορας κάλεσε τον ἅγιο Πατριάρχη στην Κωνσταντινούπολη. Γεγονότα διάφορα ἀνάγκασαν τον ἅγιο να παραιτηθεῖ και να ἐπιστρέψει στη φίλη ησυχία του Ἁγίου Ὁρους. Στην Ηράκλεια ευρισκόμενος ὁ ἅγιος, οἱ Λατίνοι κυρίευσαν τη Θράκη κι αἰχμαλώτισαν πολλούς κατοίκους της. Ο ἅγιος «ωφέλησε πολύ εις την ἐλευθερίαν των, διότι ως

καλός ποιμήν έβαλε την ψυχήν του εις θάνατον ο αοίδιμος, μη φοβηθείς την ωμότητα των Λατίνων, οπού κατ' αυτού ελύσσων ως υπερασπιστήν όντα του ορθοδόξου φρονήματος» κατά τον αγαθό βιογράφο του.

Μετά την αναχώρηση των Λατίνων ο ιερός και σοφός Φιλόθεος συγκέντρωσε τους διασκορπισμένους Ηρακλειώτες, τους παρηγόρησε, τους ενίσχυσε και τους απάλλαξε από τους βασιλικούς φόρους, όπως και τους κατοίκους της Σωζόπολης, που είχαν την ίδια δεινή τύχη κι είχαν υποστεί πολλές καταστροφές και δυστυχίες. Η νέα πατριαρχία του ήταν μεστή έργων αγαθών. Αγάπησε την Εκκλησία και τους πιστούς κι άφησε ως πολύτιμη κληρονομιά περίφημα συγγράμματα[18].

Ο άγιος Νήφων († 1508) μοναχός ήλθε για μεγαλύτερη άσκηση στο Άγιον Όρος κι αγαπήθηκε πολύ από τους Αγιορείτες. Δίχως τη θέλησή του εξελέγη μητροπολίτης Θεσσαλονίκης κι από εκεί προβιβάσθηκε στον πατριαρχικό θρόνο. Μετά τριετία αναχώρησε για την ησυχία και μετέβη στη μονή του Τ. Προδρόμου Σωζοπόλεως. Η φήμη του δεν άργησε να φέρει κοντά του πλήθη πιστών, που έρχονταν ως ακροατές της ιλαρής διδασκαλίας του, επί μία διετία. Κλήθηκε ξανά στον πατριαρχικό θρόνο και μετά μία άλλη διετία αποσύρθηκε στην Αδριανούπολη, όπου παρέμεινε σχεδόν έγκλειστος, σιωπών και προσευχόμενος στο ναό του Αγίου Στεφάνου. Από εκεί με παρακλήσεις, ικεσίες και τιμές παρελήφθη από τον αυθέντη της Βλαχίας Μέγα Ράντο κι αναδείχθηκε φωτιστής της Βλαχίας, μ' έργο θαυμαστό και πολύμοχθο. Τον μακάριο βίο του τελείωσε στον αγαπητό του Άθωνα, στη μονή Διονυσίου[19].

Μεταξύ των μαθητών του αγίου Νήφωνος είναι και ο οσιομάρτυς Ιάκωβος, που μαρτύρησε μαζί με τους δύο μαθητές του, τον διάκονο Ιάκωβο και τον μοναχό Διονύσιο († 1519). Ο άγιος Ιάκωβος εκάρη μοναχός στη μονή Δοχειαρίου, κατόπιν αποσύρθηκε στη σκήτη του Τ. Προδρόμου της μονής Ιβήρων. Μετά από πολλούς, μακρούς και μεγάλους ασκητικούς αγώνες εξήλθε του Αγίου Όρους και κήρυξε σε διάφορα μέρη. Από τα Τρίκαλα της Θεσσαλίας, που φυλακίσθηκε από τους Τούρκους, οδηγήθηκε στο Διδυμότειχο μαζί τους δύο μαθητές του και υπέστη φρικτά βασανιστήρια.

Από το Διδυμότειχο μεταφέρθηκαν δέσμιοι κι εξαντλημένοι στην Αδριανούπολη, που ήταν έδρα των πασάδων. Μη βρίσκοντας αιτία εκείνοι για να τους θανατώσουν, προσπάθησαν να τους κάνουν ν' αρνηθούν τον Χριστό, πράγμα που στάθηκε βέβαια αδύνατον. Με τόλμη ομολόγησαν τον Χριστό Θεό Μόνο και Αληθινό και τελείωσαν τον βίο τους μαρτυρικά. Τους κρέμασαν και τους τρεις. Οι πιστοί Αδριανουπολίτες αγόρασαν τα τίμια λείψανά τους και τους έθαψαν μακριά της πόλεως, στην περιοχή του Αρβανιτοχωρίου. Μετά τρία έτη, ύστερα από θαύμα, που τέλεσαν οι οσιομάρτυρες σε διερχόμενο ιερέα, έγινε η ανακομιδή των τιμίων

λειψάνων τους και ο ιερέυς έλαβε μαζί του μέρος αυτών, τα οποία παρέδωσε στους μαθητές τους, που ήσαν στο Άγιον Όρος. Αργότερα ο μοναχός Θεόφιλος πήγε στο Αρβανιτοχώρι και παρέλαβε και τα υπόλοιπα λείψανα των αγίων, τα οποία τέλεσαν πολλά θαύματα[20].

Ο οσιομάρτυς Λουκάς († 1802) γεννήθηκε στην Αδριανούπολη, στην ενορία του Αγίου Νικολάου και οι γονείς του ονομάζονταν Αθανάσιος και Δομνίτσα. Σε ηλικία έξι ετών έμεινε ορφανός από πατέρα και η μητέρα του τον μεγάλωνε με πολλές στερήσεις. Έτσι αναγκάστηκε να τον δώσει στην υπηρεσία ενός εμπόρου από τη Ζαγορά, ο οποίος όμως δεν τον φρόντιζε και μόλις δεκατριών ετών πιέσθηκε και τούρκεψε. Μετανοημένος ήλθε στο Άγιον Όρος και εκάρη μοναχός. Με τη βοήθεια πνευματοφόρων Γερόντων ενισχύθηκε κι ετοιμάσθηκε για το μαρτύριο, το οποίο πραγματοποιήθηκε στη Μυτιλήνη το 1802[21].

Ο οσιομάρτυς Ιγνάτιος († 1814) κατήγετο από τη Ζαγορά της Α. Ρωμυλίας. Οι γονείς του ονομάζονταν Γεώργιος και Μαρία. Μετοίκησαν στην παρά τον Έβρο Φιλιππούπολη, όπου ο κατά κόσμον Ιωάννης μ' επίδοση έλαβε την εγκύκλιο μόρφωση κι έμαθε και τη σλαβονική γλώσσα. Νέος μόνασε στη μονή της Ρίλας επί εξαετία, απ' όπου αναχώρησε για την υπέρμετρη σκληρότητα του Γέροντός του κι επέστρεψε στη Φιλιππούπολη.

Εκεί για την ανδρεία του ο πατέρας του διετάχθη από τους Τούρκους να πολεμήσει τους Σέρβους. Εκείνος όμως δεν υπάκουσε λέγοντας: «Αδύνατον να υπάγω εναντίον των ομοπίστων μου χριστιανών», έτσι η τελείωσή του ήταν μαρτυρική. Τότε συνελήφθησαν η μητέρα και οι δύο αδελφές του οσιομάρτυρος και με απειλές τις τούρκεψαν. Ο άγιος κρύφθηκε κι έτσι σώθηκε και φυγαδεύθηκε στο Βουκουρέστι. Από εκεί οδηγήθηκε στο Άγιον Όρος, όπου εκάρη μοναχός κι ετοιμάσθηκε για το μαρτύριο. Μαρτύρησε στην Κωνσταντινούπολη το 1814[22].

Ο οσιομάρτυς Χριστοφόρος καταγόταν από την Αδριανούπολη και κατά κόσμον ονομαζόταν Χριστόδουλος. Παρασυρμένος από ένα εξωμότη Αρμένιο δέχθηκε νέος τον μωαμεθανισμό. Όταν κατάλαβε το μεγάλο σφάλμα του μετανόησε, εξομολογήθηκε και αναχώρησε για το Άγιον Όρος. Μόνασε στη μονή Διονυσίου σε ηλικία δεκαεννέα ετών. Μετά μίας τετραετίας μοναχικά παλαίσματα επέστρεψε στην πατρίδα του Αδριανούπολη και ομολογώντας τον Χριστό καταδικάσθηκε «εις τον διά ξίφους θάνατον». Μαρτύρησε ψάλλοντας το «Χριστός Ανέστη» στις 16 Απριλίου 1818, ημέρα Τρίτη της Διακαινησίμου και ώρα 8[23].

Ο οσιομάρτυς Αγαθάγγελος († 1819) ήταν από την αρχαία πόλη Αίνο παρά τον Έβρο της Θράκης από γονείς πτωχούς στην περιουσία αλλά πλούσιους στην ευσέβεια, τον Κωνσταντίνο και την Κρυσταλλία. Στο άγιο βάπτισμα έλαβε το

όνομα Αθανάσιος και μικρός έμεινε ορφανός από πατέρα. Έτσι αναγκάστηκε να ταξιδεύει με τα πλοία των συμπατριωτών του για να κερδίζει τα λίγα για τη ζωή. Σ' ένα ταξίδι του πιάστηκε από τον Τούρκο κυβερνήτη του να εξομόσει. Για την αμαρτία του πήγε στο Άγιον Όρος μετανοημένος, για να κλάψει. Στη μονή Εσφιγμένου έλαβε το μοναχικό σχήμα κι ετοιμάστηκε για το μαρτύριο. Μαρτύρησε στη Σμύρνη το 1819[24].

[Συνεχίζεται]

17. Ιωαννικίου αρχιμ., Ο Καυσοκαλύβης, Ωρωπός 1985.

18. Δεντάκη Λ.Β., Βίος και Ακολουθία του Αγίου Φιλοθέου (Κοκκίνου) Πατριάρχου Κωνσταντινουπόλεως (1353-1354 και 1364-1376) του Θεολόγου, Αθήναι 1971.

19. Ο Άγιος Νήφων Πατριάρχης Κωνσταντινουπόλεως, Άγιον Όρος 1986.

20. Συναξαριστής Νεομαρτύρων, Θεσσαλονίκη 1989², σ. 123 κ.ε.

21. Όπ.π., σ. 385 κ.ε.

22. Όπ.π., σ. 86 κ.ε.

23. Όπ.π., σ. 465.

24. Όπ.π., σ. 475 κ.ε.